
"Les chartreux et les élites XIIe-XVIIIe siècles. Colloque international du CERCOR (30-31 août 2012)", Sylvain Excoffon (red.), Saint-Étienne 2013 : [recenzja]

Hereditas Monasteriorum 4, 435-436

2014

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Warsaw in the light of Lviv sources (B. Lorens), 18th century Basilian bishops (D. Wereda), and the importance of the Bishop of Chełm, Ferdynand Ciechanowski, in the shaping of ecclesiastical identity of Greek Catholics of Chełm and the south Podlasie region (P. Siwicki).

In the third group, *Places of worship*, we learn about the history of three churches (at times Orthodox, at times Uniate) in Balla (P. Borowik), Lipsk on Biebrza (G. Ryzewski) and Hodyszewo (J. Tomalska).

The fourth group, *Architecture and art*, opens with two papers based on visitations and devoted to Uniate architecture. The first one describes the Basilian Church of St. Nicholas in Brest (I. Laurouskaya, annex includes three descriptions dated 1819–1823), and the second is devoted to 22 parish and 5 filial churches which formed the Holubiche deanery of the “Polish Polotsk” diocese (P. Sygowski, based on a 1789 visitation, with maps). Other papers examine the representations of baptismal rites in Orthodox church art of the 16th–18th century (A. Gronek), Western Ruthenian icons in Polish collections (M. Janocha), the interaction between the iconography of St. Josaphat Kuntsevych, St. Adalbert and St. Stanislaus (M. Łepkowski), the *Myloserdia Dveri* icon as an element of Uniate religious awareness (N. Datko), the painting of the Madonna of Supraśl (W. Załęski), and the icon of the Mother of God from Chełm (O. Remeniaka).

The fifth group, *The Uniate movement in descriptions and interpretations*, consists mainly of papers dealing with an assessment of the significance and function of the Union of Brest: in the light of other unions established with the Roman Church in the 17th and 18th centuries (S. Nabywaniec), according to Bishop Józef Siemaszko (Fr. Jauhien Usoszyn), and as interpreted by 19th century Russian historians (W. Kołbuk). The group (and the volume) ends with an article by W. F. Wilczewski examining the similarities and differences in 18th century visitations of Uniate and Roman Catholic parishes in the Podlasie region.

Marek DERWICH
Institute of History
University of Wrocław

Sylvain EXCOFFON (red.), *Les chartreux et les élites XIIe-XVIIIe siècles. Colloque international du CERCOR (30-31 août 2012)* (Analecta Cartusiana, 298), Saint-Étienne: CERCOR, 2013, ss. 382, il. cz.-b. i kol.

Są to materiały ze zorganizowanej niedawno przez CERCOR konferencji poświęconej związkom i kontaktom między kartuzami a elitami do okresu kasat. Nieobecność badaczy z Europy Środkowej i Północnej sprawiła, że tematyka dotyczyła tylko stosunków w Europie Zachodniej. Warto zwrócić uwagę na bardzo celne i użyteczne podsumowanie P. Paravy, *Conclusions*, s. 367–378, która w ramach tej problematyki wyróżniła: 1. kontakty z fundatorami; 2. wewnętrzną dynamikę kontaktów między elitami i kartuzami, zwłaszcza w okresie ekspansji zakonu oraz jego dostosowywania się do aktualnych potrzeb oraz na niwie intelektualnej; 3. obecność elit wśród kartuzów; 4. kwestię postrzegania się kartuzów jako członków elity.

Ponadto w tomie znajdują się następujące prace: S. Excoffon, *Introduction*, s. 5–16; R. Comba, *Fra gli eremi delle Alpi occidentali e il mondo delle città italiane dalle certose signorili alla certose dei principi*, s. 17–37; D. Le Blévec, *Les cardinaux avignonnais et les chartreuses*, s. 39–50; J. Hogg,

Burials of Aristocrats, the Landed Gentry and the Merchant Classes in Medieval English Charterhouses, s. 51–67; M. Niederkorn-Bruck, *Franciscus Petrarca und seine Kontakte zu den Eliten in Avignon sowie zu seinem Bruder Gerardus*, s. 69–84; G. Leoncini, *Certosini ed „élites” nell’Italia centrale e meridionale (periodo medievale e moderno)*, s. 85–101; S. Chiaberto, *La certosa di Sant’Andrea e l’„élite” della Repubblica serenissima di Venezia dalla metà del XV alla fine del XVI secolo*, s. 103–121; F. Timmermans, *Les fondateurs et bienfaiteurs des premières chartreuses belges*, s. 123–138; C. Zermatten, *Environnement urbain et communautés cartusiennes en Franconie (XIVe–XVIe siècles)*, s. 139–157; A. Ferrer Orts, E. Ferrer del Río, *A la vanguardia de las relaciones diplomáticas en la primera mitad del siglo XV. Cuatro cartujos aragoneses (B. Ferrer, F. Maresme, F. de Aranda, J. de Nea)*, s.159–197; S. Excoffon, *Les chartreux et les élites en Europe d’après les obits des actes des chapitres généraux de Chartreuse (1422-1474). Première approche*, s. 199–232; A. Ferrer Orts, J. M. Gómez Lozano, *Concomitancias entre el atrio de la iglesia mayor de la cartuja de Valdecríst y el „tigurio” del altar de la basílica de San Pedro de Roma*, s. 233–258; T. Gaens, *„Atque haec quidem fuerunt!” The Carthusians and College Foundations at the University of Leuven*, s. 259–284; É.-A. Pépy, *Les chartreux et les élites du savoir dans le royaume de France aux XVIIe et XVIIIe siècles*, s. 285–299; T. Jérôme, *La couronne, la mitre et le voile. Élitisme et moniales chartreuses du XIIe au XVIIe siècle*, s. 301–315; A. Girard, *Entre scandale et raillerie. La réception des élites en Chartreuse a travers les cartes de Chartreuse et le „Cahier de Villeneuve”*, s. 317–346; É. Delbecque, *L’évocation des fondateurs et donateurs dans les sceaux de chartreuses*, s. 347–366.

Marek DERWICH
Instytut Historyczny
Uniwersytet Wrocławski

Barbara KALINOWSKA, *Bernardyni w Ostrołęce 1664–1864 [Franciscan Observants (Bernardines) in Ostrołęka 1664–1864]*, Ostrołęka: Ostrołęckie Towarzystwo Naukowe im. Adama Chętnika-Parafia Rzymskokatolicka pw. Św. Antoniego Padewskiego, 2011, pp. 432, 17 tables, 8 illustrations

A thorough monograph, well grounded in archive sources, describing 200 years of the history of the Monastery of the Franciscan Observants (Bernardines) in Ostrołęka. In the monograph the author examines the foundation of the monastery, its endowment and income, the organisation of the monastery and convent, the pastoral work and the dissolution of the monastery. Regrettably, in her extensive description of the dissolution (pp. 311–374) she focuses mainly on its origins, devoting little attention to the subsequent fate of the monastery and its property.

Marek DERWICH
Institute of History
University of Wrocław